

## Etnolog – muzejski savjetnik Ljiljana Beljkašić-Hadžidedić (1928–2015)

Ljiljana Beljkašić Hadžidedić rođena je u učiteljskoj porodici 27. decembra 1928. godine u Sarajevu. Osnovno i srednje obrazovanje završava u Sarajevu. Maturirala je 1949. godine i odmah se upisala na studij etnologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Bila je prvi i posljednji stipendista za studij etnologije iz Bosne i Hercegovine. Diplomirala je 1954. godine.

Godine 1953. zapošljava se honorarno u Etnološkom odjeljenju Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine i tu ostaje do 1959. Godinu kasnije radi kao asistent prof. dr. Milenka Filipovića na predmetima etnologije i muzeologije na Filozofskom, odnosno Prirodno-matematičkom fakultetu. Nakon ukidanja predmeta Etnologija 1962. se zapošljava kao stručni saradnik u Centru za društvene nauke Sarajevskog univerziteta. Dvije godine poslije izabrana je za predavača predmeta Osnovi nauke u društvu na Sarajevskom univerzitetu.

Na poziv tadašnjeg direktora Muzeja dr. Borivoja Čovića 1970. godine vraća se u Zemaljski muzej na mjesto kustosa za narodne nošnje.

Tokom dugogodišnjeg rada u Zemaljskom muzeju, najprije u zvanju kustosa, kasnije višeg kustosa i najzad muzejskog savjetnika, Ljiljana Beljkašić-Hadžidedić je kroz terenska istraživanja te muzeološki i naučnoistraživački rad ostavila neizbrisiv trag u razvoju etnologije kao nauke na prostoru Bosne i Hercegovine.

Umrla je u Sarajevu 2015. godine.

### Knjige, radovi, članci i studije

1. O abadžijskom zanatu u Sarajevu, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu, n. s., Etnologija*, sv. 11, Sarajevo 1956, 142-175.
2. Rastko Petrović: Afrika, Prosveta, Beograd 1955, *Život*, br. 5, Sarajevo 1956.
3. Prstenje iz zbirke Etnografskog odjeljenja Zemaljskog muzeja, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu, n. s., Etnologija*, sv. 12, Sarajevo 1957, 87-95.
4. Novogodišnji običaji u svijetu i kod nas (sa D. Drljačom), *Oslobođenje*, Sarajevo, 1–3. januar 1957, bez označene str.
5. Arh. Đorđe Petrović: Narodna arhitektura – doksat i čardaci, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu, n. s., Etnologija*, sv. 12, Sarajevo 1957, 219-220.
6. Neka vjerovanja Cigana čergaša (sa R. Uhlikom), *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu, n. s., Etnologija*, sv. 13, Sarajevo 1958, 193-212.
7. Orijentalni elementi u nošnjama balkanskih Slovena, *Etnološki pregled*, sv. 4, Savez etnoloških društava Jugoslavije, Beograd, 1962, 98-103.
8. Narodna nošnja u Lepenici, u: *Lepenica: priroda, stanovništvo, privreda i zdravlje*, Posebna izdanja III, Naučno društvo SR BiH, Sarajevo, 1963, 389-403.
9. Narodna nošnja u Biraču, Članci i građa za kulturnu istoriju istočne Bosne, knj. VI, Zavičajni muzej, Tuzla 1963, 133-144.

10. Nošnja na Bjelašnici, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Etnologija, n. s.*, sv. 20–21, Sarajevo 1965–1966, 117–147.
11. Dimije, haljetak orijentalnog porijekla u nošnjama Bosne i Hercegovine, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Etnologija, n. s.*, sv. 22, Sarajevo 1968, 161–175.
12. Nošnja na Majevici, u: Milenko S. Filipović, *Majevica s osobitim obzirom na etničku prošlost i etničke osobine majevičkih Srba*, Djela XXXIV, Odjeljenje društvenih nauka 19, Sarajevo 1969, 97–125.
13. Akademik prof. dr. Milenko S. Filipović (In memoriam), *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Etnologija, n. s.*, sv. 24–25, Sarajevo 1969–1970, 421–423.
14. Zenički brdari, u: Ibrahimpašić, Fikret (ur.) *Radovi XI savjetovanja etnologa Jugoslavije*, Muzej grada Zenice, Zenica 1970, 47–63.
15. O terzijskom zanatu u Sarajevu, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Etnologija, n. s.*, sv. 27–28, Sarajevo 1972–1973, 155–184.
16. Izvorne vrijednosti (o domaćoj radinosti i maloj privredi), *Oslobođenje*, Sarajevo, 10. IV 1975, 11.
17. Etnografska građa iz Birča,<sup>1</sup> u: Rihtman, Cvjetko (ur.) *Etnografska građa (Janj, Sarajevo, Livanjsko polje, Visoko, Donji Bihać)*, Građa XX, Odjeljenje društvenih nauka 16, ANUBiH, Sarajevo 1976, 89–147.
18. Les influences orientales (at turques) dans les costumes nationaux de Bosnie et Hercegovine, u: *Milletlerarası Türkoloji kongresi, II. (Second international congress of Turkology) 4–9 ekim 1976. İstanbul, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi, İstanbul 1976*, 43–45.
19. *Donji Birač – etnološka studija, naučnoistraživački projekat*, Zemaljski muzej, Sarajevo 1978.
20. Narodna umjetnost Bosne i Hercegovine, u: Pantelić, Nikola (ur.) *Narodna umjetnost Jugoslavije*, Etnografski muzej, Beograd 1980.
21. Međusobni uticaji grada i sela u oblikovanju odijevanja na primjeru Srednje Bosne, *Glasnik Etnografskog instituta*, knj. 29, SANU, Beograd 1980, 87–96.
22. Etnologija i razvoj male privrede na selu, *Etnološki pregled*, sv. 18, Savez etnoloških društava Jugoslavije, Beograd 1982, 73–76.
23. Erlangenski rukopis kao izvor za poznavanje nošnje i tekstila orijentalnog porijekla, *Makedonski folklor, spisanie na Institutot za folklor*, god. XVI, br. 31, Skopje 1983, 157–163.
24. *Narodna umjetnost Bosne i Hercegovine*, Olimpijska serija Svjetlost, Svjetlost, Sarajevo 1983.
25. *Bjelašnica – priroda i ljudi* (sa S. Mikšić, Č. Šilić i A. Bugarski), Olimpijska serija Svjetlost, Svjetlost, Sarajevo 1983.
26. *Bjelašnica – Natur und Menschen* (sa S. Mikšić, Č. Šilić i A. Bugarski), Olimpia-Ausgabe Svjetlost, Svjetlost, Sarajevo 1983.
27. *Bjelašnica – the nature and the people* (sa S. Mikšić, Č. Šilić i A. Bugarski), Olympic series of Svjetlost, Svjetlost, Sarajevo 1983.
28. Razvojne tendencije u etnologiji Bosne i Hercegovine nakon 1945. godine, u: Bogataj, Janez; Terseglav, Marko (ur.) *Zbornik I. kongresa jugoslovanskih etnologov in folkloristov; 30. kongres Zveze društev folkloristov Jugoslavije; 18. kongres Zveze etnoloških društev Jugoslavije, Rogaška Slatina 5.–9. 10. 1983*, Slovensko etnološko društvo, Ljubljana 1983.

<sup>1</sup> Rukopisna zbirka Save Savića priredila za štampu, sa predgovorom i registrom, 6 autorskih tabaka

29. *The National Folk Art of Bosnia and Hercegovina* (s M. Mrehić), Svjetlost, Sarajevo 1983.
30. Razvojne tendencije u etnologiji u SR Bosni i Hercegovini, *Pregled*, god. LXXIV, br. 7-8, Sarajevo, juli-avgust 1984, 867-875.
31. *Gradske nošnje u Bosni i Hercegovini u 19. vijeku*, Zemaljski muzej, Sarajevo 1985.
32. Nošnje u okolini Tešnja, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Etnologija, n. s.*, sv. 41-42, Sarajevo 1986-1987, 135-169.
33. *Gradska muslimanska nošnja u Sarajevu, priručnik za rekonstrukciju narodne nošnje*, Kulturno-prosvjetni sabor Hrvatske – "Zrinski", Zagreb – Čakovec 1986.
34. Narodna umjetnost na nošnjama u Bosni i Hercegovini, *Iseljenički almanah*, Matica iseljenika BiH, Sarajevo, 1986/87, 186-189.
35. Nakit u Bosni i Hercegovini, *Iseljenički pregled*, Sarajevo, januar 1987.
36. Jedna balada u Donjem Birču, u: Fulanović-Šošić, Miroslava (ur.) *Zbornik radova XXXIV kongresa Saveza udruženja folklorista Jugoslavije, Tuzla, 22. do 26. IX 1987*, Udruženje folklorista Bosne i Hercegovine, Tuzla 1987, 283-286.
37. *Nakit, vez i gradske nošnje Bosne i Hercegovine, izložba* (s B. Krstić-Vladić), Arheološki muzej – Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, Pula – Sarajevo 1987.
38. *Hrvatska nošnja u okolini Tešnja, priručnik za rekonstrukciju nošnje*, Kulturno-prosvjetni sabor Hrvatske, Zagreb 1988.
39. Ethnological Work in Bosnia and Herzegovina from 1945 to the Present, *Etnološki pregled*, br. 23-24, Savez etnoloških društava Jugoslavije, Beograd 1988, 65-73.
40. Prilog poznavanju seoske muslimanske nošnje u Bosni i Hercegovini, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Etnologija, n. s.*, sv. 43/44, Sarajevo 1988/89, 95-148.
41. Oriental (and Turkish) Influences on the Folk Costumes of Bosnia and Herzegovina, *Etnološki pregled*, br. 26, Savez etnoloških društava Jugoslavije, Beograd, 1990, 99-107.
42. Zbirka Odjeljenja za etnologiju Zemaljskog muzeja. Neka iskustva u deponovanju predmeta, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Etnologija, n. s.*, sv. 45, Sarajevo 1990, 137-146.
43. Vezovi na učkurima iz zbirke Zemaljskog muzeja, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Etnologija, n. s.*, sv. 45, Sarajevo 1990, 99-107.
44. Učešće muslimanskih žena u tradicionalnim privrednim djelatnostima u Sarajevu krajem dvadesetog i početkom dvadesetprvog stoljeća, u: Juzbašić, Dževad (ur.) *Prilozi historiji Sarajeva. Radovi sa znanstvenog simpozija Pola milenija Sarajeva, održanog 19. do 21. marta 1993. godine*, Institut za istoriju – Orijentalni institut, Sarajevo 1997, 301-315.
45. *Bošnjačka nošnja na Bjelašnici*, Bosanski kulturni centar, Sarajevo 1999.
46. Kratki osvrt na bošnjačko-muslimanske nošnje u Bosni, u: Hodžić, Hajrudin Hadžija, *Tradicionalne bošnjačke igre i njihova veza sa običajima*, Bošnjački kulturni centar, Sarajevo 1999, 205-215.
47. Tradicija koju napuštamo – jedan aspekt međuetničkog zajedništva, *Glas antifašista*, god. IV, br. 15/16, Sarajevo 2000, 57-58.
48. *Srpska nošnja u Sarajevskom polju (etnografska studija)*, Edicija Baština, knj. 1, SPKD "Prosvjeta", Sarajevo 2001.
49. *Album čarapa sa Bjelašnice, uzorci narodne dekorativne umjetnosti*, Art 7, Sarajevo 2002.
50. *Hrvatska nošnja iz Sasine*, Općina Sanski Most, Sanski Most 2003.
51. Slike svakodnevnog života, u: Huseinović, Ismet; Babić, Džemaludin (ur.) *Svjetlost Evrope u Bosni i Hercegovini*, Buybook, Sarajevo 2004, 452-453.
52. *Hrvatska tradicijska nošnja iz Kraljeve Sutjeske*, Franjevački samostan, Kraljeva Sutjeska 2005.

53. Jedinstvena dokumentacija kao vid zaštite kulturnih dobara u prirodnim i drugim katastrofama, *Kalendar sv. Ante za 2005. godinu*, Sarajevo 2005, 69-73.
54. Kulturno naslijeđe dostupno svijetu, prikaz knjige "Traditional Arts and Crafts Bosnia and Herzegovina" (autori Norbert Hayl – Cristina Gregorin), *Oslobođenje*, Sarajevo, 14. 1. 2006, 18.
55. Vezeni snovi iz Bosne i Hercegovine, u: Seadeta Zahirović Mišić (prir.) *Vezeni snovi*, Art 7, Sarajevo 2006, 7-11.
56. *Susreti sa ljudima – iz terenskog etnografskog dnevnika*, Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2007.
57. *Despića kuća*, Muzej Sarajeva, Sarajevo 2009, 1-9.
58. Despića kuća – primjer kulture stanovanja srpskog gradskog trgovačkog društva u Sarajevu u 19. vijeku, u: Trhulj, Sead (ur.) *Despića kuća*, Muzej Sarajeva, Sarajevo 2009, 568-670.
59. O kazaskom zanatu u Sarajevu, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Etnologija, n. s.*, sv. 50, Sarajevo 2013, 149-192.

### Izložbe i muzeološka djelatnost

- 1956. godine učestvovala je u izložbi *Umetnost metala u Jugoslaviji* održanoj u Beogradu, te zajedno sa Ljubicom Mladenović i Nadom Miletić odabrala materijal iz Etnološkog odjeljenja i napisala katalog za tu izložbu
- 1974. godine je u svojstvu stručnog komesara učestvovala u izložbi *Život i kultura seoskog stanovništva Bosne i Hercegovine*.
- 1975. godine je za Titov muzej na Brionima za dio o Bosni i Hercegovini napravila plan otkupa (sredstva Izvršnog vijeća BiH), otkupila najveći broj eksponata, za sve predmete izradila kompletnu muzejsku dokumentaciju i napisala upute, uz crteže za muzejsku postavku eksponata.
- 1976. godine je kao konsultant učestvovala u pripremi idejnog projekta za muzejske zbirke (u vlasništvu skupštine Zvornik), te za otvaranje muzejske zbirke u Cazinu (kuća Nurije Pozderca).
- 1979. godine je izradila idejni koncept za izložbu pod nazivom *Domaća radinost i umjetni zanati u Bosni i Hercegovini* koju je organizovao Zavod za unapređenje domaćinstva u saradnji sa Privrednom komorom. Izložba je realizovana u Skenderiji.
- 1983. godine autorica je izložbe predmeta koje je poklonio dr. Đuro Mrazović iz Pariza.
- 1984. godine autorica je izložbe *Seoska zimska odjeća u Bosni i Hercegovini* održane povodom Zimske olimpijade u Sarajevu, u Zemaljskom muzeju.
- 1985. godine autorica je izložbe *Gradske nošnje u Bosni i Hercegovini u 19. vijeku*. Izložba realizovana u okviru "Sarajevske zime" u dvorani Đuro Đaković u Sarajevu. Ista izložba održana je 1996. godine u Umjetničkoj galeriji BiH.
- 1993. godine u novembru je u ratnom Sarajevu, u prostorijama ACUS Seljo, postavila izložbu kompleta i pojedinih dijelova nošnje iz fundusa ACUS Seljo uz rekonstrukciju bosanske sobe. Ova izložba bila je posebno značajna s obzirom na to da su svi muzeji u Sarajevu bili zatvoreni.

## Priznanja

Dobitnica je mnogih priznanja za rad u struci, a neka od njih su:

- Povelja za doprinos unapređenju muzejske djelatnosti na području Bosanske krajine povodom pedesetogodišnjice Muzeja Bosanske krajine (1930–1980), Banja Luka 1980.
- Plaketa i pismena zahvalnica od Odbora za svečano otvaranje Zimskih olimpijskih igara u Sarajevu 1984, kao učesnica organizacije svečanog otvaranja Olimpijskih igara
- Povelja Saveza muzejskih društava Jugoslavije za izuzetne uspjehe i stvaralačku aktivnost u muzejskoj djelatnosti
- Povelja za uspješnu saradnju i doprinos razvoju i radu Zemaljskog muzeja povodom stogodišnjice njegovog postojanja
- Povelja za doprinos u očuvanju i obnovi kulturnohistorijskog naslijeđa